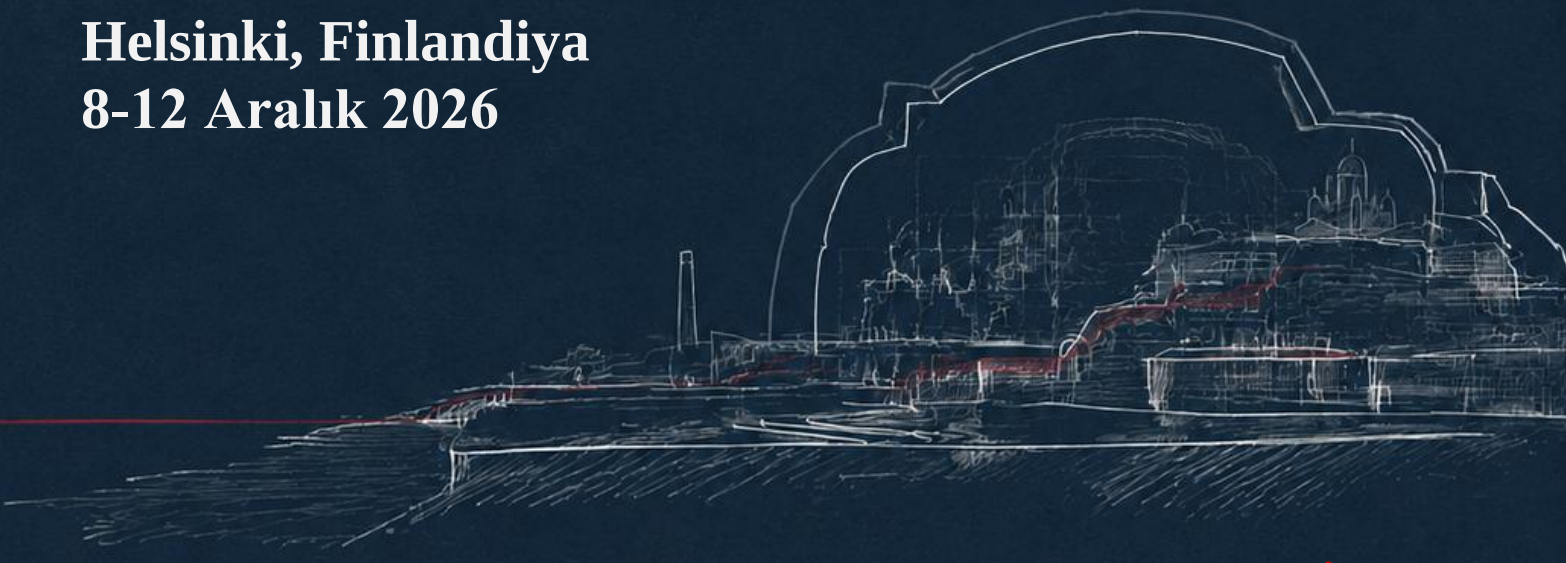

ARKİTERA SEYAHAT BURSUSU

Deneyimle Şekillenen Mimarlık ve Mühendislik

Helsinki, Finlandiya
8-12 Aralık 2026

Ekin ELİNÇ

İçindekiler

Çalışmanın Başlığı	3
1. Projenin Çıkış Noktası ve Araştırma Çerçevesi.....	3
1.1 Neden Helsinki?	3
1.2 Üç Yapı, Üç Dönüşüm Biçimi	4
Tennispalatsi.....	4
Kaapelitehdas	4
Lasipalatsi + Amos Rex	4
2. Beş Günlük Gezi Planı	5
3. Paylaşım, Çıktı ve Raporlama.....	6
4. Seyahat Bütçesi	6
5. Başvuru Bilgileri	7

Çalışmanın Başlığı

Aynı Kabukta Başka Yaşamlar: Helsinki’de Dönüşüm, Hafıza ve Deneyim

1. Projenin Çıkış Noktası ve Araştırma Çerçevesi

Mimarlık, çoğu zaman bir yapının tasarlandığı ilk işlev üzerinden anlatılmaktadır. Oysa kent içerisinde yapılar, farklı zaman dilimlerinde farklı kullanıcılar ve gündelik ritimlerle yeniden tanımlanmaktadır. Bazı yapılar işlevini tümüyle değiştirir, bazıları eski kullanımının izlerini yeni bir programın içerisine taşır, bazılarıysa geçmiş ve bugünü aynı kabukta eşzamanlı olarak yaşatır. Aynı Kabukta Başka Yaşamlar, bu dönüşümü yalnızca fiziksel bir yeniden kullanım meselesi olarak ele almak yerine deneyimle şekillenen bir mimarlık meselesi olarak ele alacak proje önerisidir.

Çalışmanın temel sorusu: Bir yapı kaç kez doğar?

Bu soru aslında yapıyı tek bir tamamlanma anına sabitleyen bakışa itiraz etmekte. Buradaki doğum metaforu, yapının her yeni işlevde geçmişini silerek sıfırdan başlamasını ifade etmez. Aksine, kabuğunu, izlerini ve kent belleğindeki yerini koruyarak yeni bir yaşama açılmasını belirtir. Araştırmanın odağında bu nedenle dönüşümün nihai ürünü bulunmaz, farklı zaman katmanlarının bugünkü kullanıcı deneyiminde nasıl okunabildiği yer alır.

Ben bu yapıların ilk yaşamlarına tanıklık etmedim, edemem de. Geçmiş kişisel bir hatıra gibi sahiplenmek yerine seyahat öncesinde tarihsel ve mekansal bilgiyi öğrenerek alana gideceğim. Böylece önce bugünkü mekanı doğrudan görüp deneyimleyecek, ardından öğrendiğim geçmiş işlevlerin bakışımı nasıl değiştirdiğini izleyeceğim. Çalışma, tam da bu iki durum arasındaki farkı görünür kılmayı hedeflemekte aslında: Bir yapıyı yalnızca bugün olduğu haliyle görmek ile, geçmiş yaşamlarını bilerek yeniden görmek arasındaki fark.

1.1 Neden Helsinki?

Helsinki, modern mimarlık mirası ile güncel kültür yaşamının gündelik kent dokusu içerisinde doğrudan karşılaştığı bir şehir. Buradaki dönüşüm örnekleri yalnızca korunmuş tarihi nesneler olmanın ötesine geçerek sinema, müze, üretim, kamusal buluşma noktaları haline gelerek güncel eylemlerle yaşamaya devam eder. Yapıların turistik görünürlüğü de araştırma için verimli bir gerilim yaratmaktadır. Bazı ziyaretçiler bu mekanları birer sosyal medya fonu olarak karşılaşıırken, kentliler onları eski işlevleriyle hatırlayabilir, ya da sürekli maruz kaldıkları için görmezden gelebilir. Bu noktada ben, yani araştırmacı belgelenmiş geçmişi bilerek bugünkü deneyime girer. Böylece aynı mekanın turist, kentli ve araştırmacı bakışlarında farklı anlamlar üretmesi gözlemlenebilir.

1.2 Üç Yapı, Üç Dönüşüm Biçimi

Seyahat rotası, benzer görünen yeniden kullanım örneklerini tekrarlamak yerine dönüşümün üç farklı biçimini karşılaştırmaya imkan veren üç ana yapı üzerinden kurgulanmıştır. Tennispalatsi programların ardışık biçimde değişmesini, Kaapelitehdas üretim fikrinin dönüşerek devam etmesini, Lasipalatsi ve Amos Rex ise farklı zamanların aynı yerde eşzamanlı yaşamasını temsil eder. Suvihahti ise ana vaka sayısını artıran dördüncü bir örnek olarak ele alınmayacak, bu noktada endüstriyel mirasın kentsel ölçekteki etkisini okuyabileceğim tamamlayıcı bir yürüyüş alanı olarak plana dahil edilecektir.

Tennispalatsi

1937’de otomobil ve otomobil parçaları ticareti ve servis işlevleri için inşa edilen yapı, 1938’de eklenen tonozlu tenis salonlarıyla yeni bir yaşama açılmıştır. 1952 Helsinki Olimpiyatları sırasında basketbol karşılaşmalarına ev sahipliği yapmış, günümüzde ise HAM Helsinki Art Museum ve sinema işlevlerini barındırmaktadır. Bu ardışık dönüşümler, aynı kabuğun otomobil, spor, sergi ve sinema gibi birbirinden farklı hareket düzenlerini nasıl taşıdığını, ve de nasıl izler bıraktığını gözlemlene fırsatı sunuyor. Ziyaret sırasında özellikle ölçek, giriş, dolaşım, bekleme ve eşik deneyimlerinin izlenmesi planlanmaktadır.

Kaapelitehdas

1954’te tamamlanan Kaapelitehdas, denizaltı kablosu üretiminden Finlandiya’nın ilk süper bilgisayarına ve Nokia’nın erken dönem cep telefonu geliştirme çalışmalarına kadar uzanan geniş bir endüstriyel geçmişe sahiptir. Sanayi faaliyetlerinin 1980’lerin sonunda sona ermesinin ardından sanatçılar yapıyı kullanmaya başlamış, 1991’den itibaren örgütlü bir kültür merkezi haline dönüşmüştür. Bu yapıdaki temel nokta, üretim eyleminin bütünüyle ortadan kalkması yerine maddi üründen kültürel üretime dönüşmesidir. Büyük açıklıklar, servis izleri, ortak alanlar ve yeni kullanıcıların endüstriyel kabukla kurduğu ilişki bu dönüşümün mekansal kanıtları olarak ele alınacaktır.

Lasipalatsi + Amos Rex

Lasipalatsi başlangıçta geçici bir ticaret ve eğlence kompleksi olarak tasarlanmış, bu süreçte dükkanlar, kafeler ve Bio Rex sinemasını barındırmıştır. 1998’de gerçekleştirilen restorasyon çalışmasıyla yenilenen yapı, 2018’de meydanın altına yerleşen Amos Rex ile yeni bir kültürel katman kazanmıştır. Yeraltındaki müze, yüzeydeki kamusal meydanı ve tarihi yapıyı ortadan kaldırmadan onlarla birlikte yer almaktadır. Bu örnek, eski ve yeninin aynı anda deneyimlenmesi bakımından rotanın kavramsal düğüm noktası olacaktır. Kubbeli topoğrafya, meydana girdelik hayat, Bio Rex ve yeraltı sergi mekanı tek bir kesitte, farklı zamanları buluşturmaktadır.

2. Beş Günlük Gezi Planı

Seyahat öncesinde her yapının kullanım dönemleri, dönüşüm süreci, plan-kesit ilişkisi, dolaşım kurgusu, güncel programı ve kentle ilişkisi incelenecektir. İlk karşılaşma sırasında hangi ayrıntıların geçmişe ait bir iz olarak yeniden görünür hale geldiğini anlayacak yeterli bir tarihsel ve mekansal altyapıyı oluşturmak bu noktada önem taşımaktadır.

Seyahat sırasında her yapı için bir “hafıza yürüyüşü” uygulanacaktır. Önce mekanın bugünkü kullanımına odaklanarak incelemek, kullanıcı hareketlerini ve kamusal ilişkileri gözlemlemek, fotoğraflar ve kısa notlarla kayıt tutmak, ardından tarihsel bilgiyi devreye sokarak aynı eşiklere, yüzeylere ve dolaşım çizgilerine yeniden bakmak. Bu süreçte yapı içerisinde ya da çevresinde doğal biçimde gelişen bir sohbet olursa, kişinin açık rızasıyla kısa bir görüş video çalışmasına eklenebilir.

Seyahat sonrasında saha kayıtları yapıların kronolojik özetleriyle eşleştirilerek “Görülen - Öğrenilen - Yeniden Görülen” kurgusunda düzenlenecektir. Bu kurgu, gözlemle tarihsel bilgiyi birbirine karıştırmadan, öğrenmenin mekansal deneyimi nasıl dönüştürdüğünü anlayabilmek için bir çerçeve sunacaktır.

Tablo 1. Seyahat Planı

GÜN	TARİH	ODAK	PLANLANAN ÇALIŞMA
1	8 Aralık	Kentle ilk temas	➤ Helsinki’ye varış ➤ Merkez–Lasipalatsi–SuviLahti doğrultusunda yön bulma, kenti keşfetme, Helsinki’nin ışık, iklim ve kamusal alan ritmini gözlemleme ➤ İlk şehir notları ve fotoğrafları.
2	9 Aralık	Tennispalatsi	➤ Yapının dış çevresi, girişleri ve ortak dolaşımı ➤ HAM ve sinema programlarının ilişkisi ➤ Otomobil, tenis, olimpiyat ve kültür dönemlerinin bugünkü mekanda bıraktığı izlerin fotoğraflanması
3	10 Aralık	Kaapelitehdas	➤ Endüstriyel ölçek, büyük açıklıklar, servis izleri ve ortak alanların incelenmesi ➤ Kablo ve teknoloji üretiminden kültürel üretime geçişin mekansal karşılıklarının kaydı ➤ Yakın çevre yürüyüşüyle kentin ritmini deneyimleme
4	11 Aralık	Lasipalatsi + Amos Rex	➤ Meydan, kubbeler, tarihi yapı ve yeraltı müzesi arasındaki kesitsel ilişkinin deneyimlenmesi ➤ Kamusal yüzey ile sergi mekanının eşzamanlı kullanımının gözlemlenmesi ➤ Gündüz ve akşam karşılaştırması
5	12 Aralık	Yeniden bakış ve sonuç	➤ Eksik kalan çekimlerin tamamlanması ➤ Seçilen eşiklere kısa tekrar ziyaretleri ➤ Şehre veda ve dönüş yolculuğu

3. Paylaşım, Çıktı ve Raporlama

Bu projenin öncelikli çıktısı bir nesne, model ya da üç boyutlu tarama değil. Araştırma, yaşanan anın nasıl gözlemlendiği, tarihsel bilgiyle nasıl yeniden okunduğu ve bu değişimin nasıl anlatıldığı üzerinden kurgulanmıştır. Seyahat boyunca her gün, günün ana sorusunu ve seçilmiş bir mekansal ayrıntıyı öne çıkaran sosyal medya paylaşımları yapılacaktır. Bu paylaşımlar gezi günlüğü ya da turistik öneri listesi benzeri değil, araştırmanın o gün gelişen düşüncesini görünür kılan kısa notlar şeklinde oluşturulacaktır. Fotoğraf ve video üretiminde yapının eşikleri, yüzeyleri, dolaşım çizgileri, bekleme alanları, kullanıcı hareketleri ve kentle kurduğu ilişkinin kaydedilmesi planlanmaktadır.

Seyahat sonrasında Arkitera için araştırma temelli bir anlatı hazırlanacaktır. Yapıların kısa tarihsel çerçeveleri ile yerinde gözlemler, incelenen üç yapı çerçevesinde bir araya getirilecektir. Görsel deneyim günlüğü, “Görülen - Öğrenilen - Yeniden Görülen” dizgesiyle fotoğraflar ve alan notlarını ilişkilendirecektir. Kısa video çalışması ise aynı yapının bugünkü kullanımını, mekanda değişen bakışın ritmiyle aktaracaktır. Çalışmanın beklenen katkısı, yeniden işlevlendirmeyi öğrenilen geçmişin güncel mekan algısına katıldığı bir deneyim alanı olarak tartışmaya açmaktır. Bu yolculuk, dönüşümün sonucunu belgelemekten çok, geçmişin bugünkü mekan deneyimine nasıl katıldığını araştırmayı hedefler. Çünkü bazı yapılar, yıkılmadan da yeniden doğar.

4. Seyahat Bütçesi

Bütçe, 8–12 Aralık 2026 tarihli Pegasus uçuşu esas alınarak dört gece / beş gün için hazırlanmıştır. Konaklama, vize süreci, kent içi ulaşım, müze girişleri ve günlük temel ihtiyaçlar ayrı kalemler olarak hesaplanmış olup fiyat değişikliklerine karşı kalan tutar esnek pay olarak ele alınmıştır.

Tablo 2. Seyahat Bütçe Kalemleri

BÜTÇE GRUBU	AÇIKLAMA	TUTAR (€)
Ulaşım	Pegasus gidiş-dönüş uçak bileti	300,00
	Helsinki kent içi ulaşım	38,40
Konaklama	4 gece × 150 Euro	600,00
Vize ve seyahat işlemleri	Schengen vize harcı	90,00
	VFS hizmeti ve seyahat sigortası için ayrılan pay	55,00
Kültür programı	Müze girişleri	38,00
Günlük giderler	Yeme-içme: 5 gün x 40 Euro	200,00
	İletişim (internet ücreti)	10,00
Esnek pay	Uçak fiyat artışı ve ek müze biletleri	168,60
TOPLAM		1.500,00 €

Pegasus biletinin burs sonucuna kadar tükenmesi veya belirgin biçimde fiyatlanması ya da tarihlerin farklılaşması halinde 7–11 Aralık 2026 tarihli Türk Hava Yolları uçuşu kullanılacaktır. THY bileti 427 Euro olduğundan iki seçenek arasındaki 127 Euro fark esnek paydan hesaplanıp bütçe dahilinde kalacaktır.

5. Başvuru Bilgileri

Hem sektörde hem de akademide üretmeyi seven bir iç mimarım. 2021 yılında Akdeniz Üniversitesi İç Mimarlık Bölümü'nü, 2024 yılında ise Antalya Bilim Üniversitesi Mimarlık Yüksek Lisans Programı'nı tamamladım. Şu anda Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Mimarlık Doktora Programı'nda eğitimime devam ediyorum; mekansal aidiyet ve ortak yaşam üzerine akademik çalışmalar yürütüyorum.

2000 doğumluyum, geçerli pasaportum var. Seyahat için gerekli Schengen vizesine VFS Global üzerinden başvurmayı planlıyorum.

Tablo 3. Sosyal Medya Bağlantıları

Instagram	https://www.instagram.com/ekinelinc/	
LinkedIn	https://www.linkedin.com/in/ekinelinc/	
3 Dakikalık Video Sunumu	Video:	https://drive.google.com/file/d/1KckaFg_QoVYu43gTrHo4HkGcCRoWvfBn/view?usp=sharing
	Videoda yer alan sunum:	https://drive.google.com/file/d/1_JKe9RWSKbqAqLchstwGMbPt-byIkJ9/view?usp=sharing